
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

ΟΙ ΚΥΡΙΟΙ ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Α. υποκείμενο

Β. αντικείμενο

Γ. κατηγορούμενο

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ

Α. συντακτική χρήση απαρεμφάτου

Β. ειδικό απαρέμφατο

Γ. τελικό απαρέμφατο

Δ. ρήματα που συντάσσονται με ενεργητικό και με παθητικό απαρέμφατο.....

ΛΑΤΙΝΙΣΜΟΣ ΕΙΔΙΚΟΥ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΥ

ΜΕΤΟΧΗ.....

Α.είδη μετοχής.....

Β.σύνταξη μετοχής.....

Γ.αφαιρετική απόλυτη και ανάλυσή της

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΟΥ

Α. εμπρόθετα

Β. απρόθετα.....

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΧΡΟΝΟΥ

ΟΜΟΙΟΠΤΩΤΟΙ ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ.....

Α. επεξήγηση.....

Β. παράθεση

Γ. επιθετικός προσδιορισμός

Δ. κατηγορηματικός προσδιορισμός

ΧΡΗΣΗ ΠΛΑΓΙΩΝ ΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΑ ΛΑΤΙΝΙΚΑ.....

- A.Γενική
- B.Δοτική
- Γ.Αιτιατική.....
- Δ.Αφαιρετική

ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΑ

- A. άμεση ή ευθεία αυτοπάθεια.....
- B. έμμεση ή πλάγια αυτοπάθεια
- Γ. κτήση με αυτοπάθεια και χωρίς αυτοπάθεια

ΑΛΛΗΛΟΠΑΘΕΙΑ.....

ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ

Β' ΟΡΟΣ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ

- A. αφαιρετική συγκριτική
- B. quam + ομοιόπτωτα
- Γ. quam + ομοιότροπα.....

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΣΕ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΟ

- A. ποιητικό αίτιο.....
- B. Ενεργητική >> Παθητική σύνταξη
- Γ. Παθητική >> Ενεργητική σύνταξη

ΑΙΤΙΟ

- A.ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟ ΑΙΤΙΟ_(εξωτερικό και εσωτερικό).....
- B.ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΙΤΙΟ

ΓΕΡΟΥΝΔΙΟ

- A. γραμματική κλίση.....
- B. συντακτική χρήση

ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΟ

- A. γραμματική κλίση + παθητική περιφραστική συζυγία.....
- B. συντάξεις παθητικής περιφραστικής συζυγίας
- Γ. ανάλυση παθητικής περιφραστικής συζυγίας

- Δ. debeo + απαρέμφατο >> παθητική περιφραστική συζυγία
- Ε. γερονδιακή έλξη + αντίστροφη γερονδιακή έλξη.....

ΣΟΥΠΙΝΟ

- Α. γραμματική κλίση.....
- Β. συντακτική χρήση

ΕΚΦΟΡΑ ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ

ΑΠΡΟΣΩΠΑ ΡΗΜΑΤΑ

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΧΡΟΝΩΝ

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:.....

Α. ΟΝΟΜΑΤΙΚΕΣ:

βουλευτικές.....

πλάγιες.....

ενδοιαστικές.....

ουσιαστικές συμπερασματικές.....

quominus/quin

Β. ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ:

αιτιολογικές.....

τελικές.....

συμπερασματικές.....

χρονικές + είδη χρονικού cum

υποθετικές, υποθετικοί λόγοι, εξαρτημένοι υποθετ. λόγοι

εναντιωματικές-παραχωρητικές.....

παραβολικές

Γ. ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ

προσδιοριστικές-επιθετικές αναφορικές.....

επιρρηματικές αναφορικές

ουσιαστικές-αυτόνομες αναφορικές.....

Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΘΕΣΗ CUM.....

Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ UT

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΣΕ ΜΕΤΟΧΗ.....

ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

A. μορφές πλαγίου λόγου

B. αλλαγές στις αντωνυμίες και επιρρήματα.....

Γ. Κ. Π. Κ. (οριστική) >> ειδικό απαρέμφατο

Δ. Κ.Π.Ε. (προστακτική ή υποτακτική) >> βουλητική πρόταση ή τελικό απαρέμφατο

Ε. ευθείες ερωτήσεις >> πλάγιες ερωτήσεις

ΣΤ. αλλαγές στον χρόνο + έγκλιση δευτερεύουσας

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ:

Κλίση Α'

Κλίση Β'

Κλίση Γ'

Κλίση Δ'

Κλίση Ε'

ΕΠΙΘΕΤΑ Β' ΚΛΙΣΗΣ (ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ).....

ΕΠΙΘΕΤΑ Γ' ΚΛΙΣΗΣ (ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΑ)

ΚΛΙΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΕΝΕΣΤΩΤΑ

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

A. παραθετικά ομαλών επιθέτων Β+Γ κλίσης.....

B. παραθετικά συγκοπτόμενων επιθέτων Β+Γ κλίσης(-er).....

Γ. παραθετικά των 6 επιθέτων Γ κλίσης (-ilis)

Δ. παραθετικά επιθέτων με β' συνθετικό τα -dicus, -ficus, -volus.....

Ε. περιφραστική εκφορά επιθέτων.....

ΣΤ. ανώμαλα παραθετικά.....

Z. ελλιπή παραθετικά

Κλίση συγκριτικού βαθμού

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ.....

A. παραθετικά επιρρημάτων από ομαλά επίθετα Β+Γ

B. παραθετικά επιρρημάτων από συγκοπτόμενα επίθ. Β+Γ (-er).....

Γ. παραθετικά επιρρημάτων από τα 6 επίθετα Γ σε -ilis.....

Δ. ανώμαλα παραθετικά επιρρημάτων.....

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ:

Α.προσωπικές

Β.κτητικές.....

Γ.δεικτικές

Δ.οριστικές.....

Ε.αναφορικές

ΣΤ.ερωτηματικές

Ζ.αόριστες (ουσιαστικές, επιθετικές)

ΑΝΤΩΝΥΜΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ.....

ΡΗΜΑΤΑ :

Α.ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ ΡΗΜΑΤΟΣ

Οριστική (Ε.Φ. + Μ.Φ.)

Υποτακτική (Ε.Φ. + Μ.Φ.).....

Προστακτική (Ε.Φ. + Μ.Φ.).....

Β.ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ ΡΗΜΑΤΟΣ

Ι.ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ.....

απαρέμφατο (ενεστώτα, μέλλοντα, παρακειμένου)

μετοχή (ενεστώτα, μέλλοντα)

σουπίνο

γερούνδιο

ΙΙ. ΠΑΘΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ.....

απαρέμφατο (ενεστώτα, μέλλοντα, πρκ., συντελ. μέλλοντα).....

μετοχή (παρακειμένου).....

γερονδιακό

ΠΕΡΙΦΡΑΣΤΙΚΗ ΣΥΖΥΓΙΑ:

Α.ενεργητική.....

Β.παθητική

ΤΑ 15 ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ -ΙΟ.....

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ.....

A. sum.....
B. possum.....
Γ. fero.....
Δ. eo.....
Ε. fio.....
ΣΤ. volo, nolo, malo.....

ΑΠΟΘΕΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ.....

ΗΜΙΑΠΟΘΕΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ.....

ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ.....

A. memini.....
B. aio.....
Γ. inquam.....
Δ. quaeso.....
Ε. ave.....
ΣΤ. nequeo.....
Z. coepi.....

16. ΑΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ.....

A. επιρρήματα.....
B. προθέσεις.....
Γ. σύνδεσμοι (παρατακτικοί, υποτακτικοί).....
Δ. επιφωνήματα.....

ΤΥΠΟΛΟΓΙΟ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ.....

ΤΥΠΟΛΟΓΙΟ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ.....

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ.....

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ.....

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

ΟΙ ΚΥΡΙΟΙ ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

A) Το υποκείμενο

• Είναι κυρίως ουσιαστικό και κάθε άλλη λέξη που μπορεί να λειτουργήσει ως ουσιαστικό (π.χ. επίθετο, αντωνυμία, μετοχή, αριθμητικό). Συμφωνεί πάντα με το ρήμα σε πρόσωπο και αριθμό και βρίσκεται σε πτώση ονομαστική.

π.χ. **Ego** tres apros feroces ceri (=Εγώ έπιασα τρία αγριογούρουνα) [ego (αντωνυμία) : υποκείμενο ρήματος ceri]

π.χ. **Brutus** ex vulnere cultrum extrahit (=Ο Βρούτος τραβάει το μαχαίρι από το τραύμα) [Brutus (ουσιαστικό): υποκείμενο ρήματος extrahit]

• Υποκείμενο απροσώπου ρήματος ή απρόσωπης έκφρασης είναι κυρίως απαρέμφατο ή ολόκληρη πρόταση (βουλητική, ενδοιαστική, συμπερασματική ουσιαστική, πλάγια ερώτηση)

π.χ. L. Aemilio Paulo bellum **gerere** obtigit (= Στον Λ. Αιμίλιο Παύλο έλαχε να διεξάγει πόλεμο) [obtigit: απρόσωπο ρήμα / gerere: υποκείμενο ρήματος]

π.χ. Ex quo fit, **ut laudandus is sit** (= από αυτό συμβαίνει, ώστε να πρέπει να επαινείται αυτός) [η ουσιαστική συμπερασματική πρόταση ως υποκείμενο του απροσώπου ρήματος fit].

B) Αντικείμενο

Είναι κυρίως: α) ουσιαστικό και κάθε λέξη που μπορεί να λειτουργήσει ως ουσιαστικό (π.χ. επίθετο, αντωνυμία, αριθμητικό, μετοχή). Τίθεται στις πλάγιες πτώσεις (γενική, δοτική, αιτιατική, αφαιρετική).

β) απαρέμφατο

γ) δευτερεύουσα πρόταση

• Το αντικείμενο σε πτώση αιτιατική είναι συνήθως άμεσο, ενώ σε πτώση δοτική είναι συνήθως έμμεσο. Το αντικείμενο στις άλλες πτώσεις σπανίζει. Το ρήμα utor (=χρησιμοποιώ) συντάσσεται με αντικείμενο σε πτώση αφαιρετική.

π.χ. pater **filiae osculum** dedit (= ο πατέρας έδωσε στην κόρη φιλή) [osculum: άμεσο αντικείμενο ρήματος (πτώση αιτιατική) / filiae: έμμεσο αντικείμενο ρήματος (πτώση δοτική)]

π.χ. ut **eo** uteretur (= για να το χρησιμοποιήσει) [eo: αντικείμενο του ρήματος (πτώση αφαιρετική)]

- Το αντικείμενο συχνά μπορεί να είναι σύστοιχο. Πρόκειται για το αντικείμενο ρήματος ή ρηματικού τύπου το οποίο: α) βρίσκεται σε αιτιατική, β) προέρχεται ετυμολογικά είτε από την ίδια ρίζα του ρήματος (ή του ρηματικού τύπου) είτε από τη ρίζα άλλου συνώνυμου ρήματος, γ) συνοδεύεται κατά κανόνα από επιθετικό προσδιορισμό.

Συχνά το συνοδευόμενο από επιθετικό προσδιορισμό σύστοιχο αντικείμενο παραλείπεται, οπότε μένει στη θέση του ο επιθετικός προσδιορισμός σε ουδέτερο γένος ενικού ή σπάνια πληθυντικού αριθμού.

π.χ. Cogitabam **aliquid** (=σκεφτόμουν κάτι) [cogitabam aliquam cogitationem]

Γ) Κατηγορούμενο

- Ως κατηγορούμενο λαμβάνεται κυρίως όνομα επίθετο, αλλά και ουσιαστικό ή αντωνυμία ή απαρέμφατο ή κάποια άλλη έκφραση. Μέσω συνδετικού ρήματος αποδίδει στο υποκείμενο ή αντικείμενο του συνδετικού αυτού ρήματος ιδιότητα ή ποιότητα.

- Συνδετικά ρήματα εκτός από το sum είναι και τα εξής: α) fio (γίνομαι), evado (εκβαίνω, καταλήγω), nascor (γεννιέμαι), maneo (μένω), appareo – videor (φαίνομαι), exsisto (υπάρχω), β) τα παθητικά κλητικά: nominor (ονομάζομαι), appellor (καλούμαι, ονομάζομαι), vocor – dicor (ονομάζομαι), γ) τα δοξαστικά παθητικά: putor (νομίζομαι), habeor (θεωρούμαι), existimor (νομίζομαι), iudicor (κρίνομαι).

- Το κατηγορούμενο διακρίνεται σε:

1) Απλό κατηγορούμενο

- ✓ Όταν είναι επίθετο, συμφωνεί κατά γένος αριθμό και πτώση με το υποκείμενο ή αντικείμενο του συνδετικού ρήματος

π.χ. Musa est unica **amica** poetae (= Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή).

- ✓ Όταν είναι ουσιαστικό, συμφωνεί με τον όρο οπωσδήποτε στην πτώση,

αλλά τυχαία στο γένος και στον αριθμό.

π.χ. tamquam verbum **scopulus** sit (= ο λόγος είναι σαν τον βράχο)

✓ Συναντάμε συχνά και κατηγορούμενο του αντικειμένου κυρίως με τα ρήματα: saluto (χαιρετώ), ago (οδηγώ), deligo (εκλέγω), mitto (στέλνω), invenio (βρίσκω), iudico (κρίνω) κ.ά.

π.χ. Maritus et pater et I. Brutus eam **maestam** inveniunt (=ο σύζυγος και ο πατέρας και ο I. Βρούτος βρίσκουν αυτήν περίλυπη) [maestam: κατηγορούμενο στο αντικείμενο eam].

2) Επιρρηματικό κατηγορούμενο

Τίθεται σχεδόν με κάθε ρήμα και ιδίως με ρήματα που δηλώνουν κίνηση. Είναι κυρίως επίθετο (αλλά και ουσιαστικό, στην περίπτωση ιδίως που δηλώνεται χρόνος), το οποίο συμφωνεί τυπικά με το υποκείμενο (ή το αντικείμενο) του ρήματος, ουσιαστικά όμως προσδιορίζει το ρήμα. Δηλώνει τρόπο, χρόνο, τάξη/σειρά/ακολουθία-διαδοχή και σπανιότερα τόπο ή σκοπό.

π.χ. qui **primi** coulisse Italiam dicuntur (=οι οποίοι λέγεται ότι κατοίκησαν πρώτοι την Ιταλία) [primi: επιρρηματικό κατηγορούμενο της σειράς στο qui].

3) Προληπτικό κατηγορούμενο ή του αποτελέσματος

Εξαρτάται από ρήματα που σημαίνουν αύξηση και εξέλιξη.

π.χ. Magnus surgit (= μέγας αίρεται = αυξάνεται τόσο ώστε έγινε μεγάλος).

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ

Α) Χρήση του απαρέμφατου

Στα λατινικά το απαρέμφατο χρησιμοποιείται ως:

1. Υποκείμενο εξαρτώμενο κυρίως από απρόσωπα ρήματα και εκφράσεις
π.χ. Cum in venationibus eris, licebit tibi quoque pugillares **adportare** [8] (= όταν θα είσαι στο κυνήγι, θα μπορείς και εσύ να φέρεις πινακίδες αλειμμένες με κερί) [adportare: Υποκείμενο του απροσώπου ρήματος licebit].
2. Αντικείμενο
π.χ. Existimavit ad se **venire** hominem [14] (= νόμιζε ότι ερχόταν σε αυτόν άνθρωπος) [venire: αντικείμενο στο existimavit και ειδικό απαρέμφατο]
3. Επεξήγηση
π.χ. una salus victis, nullam **sperare** salutem (= μία μόνο σωτηρία υπάρχει για τους νικημένους, **δηλαδή** να μην ελπίζουν καμία σωτηρία) [το sperare ως επεξήγηση του (una) salus].
4. Κατηγορούμενο
π.χ. doctor homini vivere est **cogitare** (= για τον σοφό η ζωή είναι ένας στοχασμός) [το cogitare ως κατηγορούμενο στο vivere].
5. Ιστορικό απαρέμφατο
Απαντάται σε χρόνο ενεστώτα και ισοδυναμεί κυρίως με οριστική παρατατικού. Δέχεται υποκείμενο σε ονομαστική. Χρησιμοποιείται για έμφαση σε περιγραφικές διηγήσεις γεγονότων του παρελθόντος, τις οποίες διακρίνει γοργότητα και ζωηρότητα ή γενικά είναι συναισθηματικά φορτισμένες.
π.χ. Urbs capta est: omnes **rapere, verberare, vulnerare, occidere** (= Η Ρώμη κυριεύθηκε, όλοι άρπαζαν, χτυπούσαν, τραυμάτιζαν, σκότωναν)
[ιστορικά απαρέμφατα με υποκείμενο το omnes].
6. Απαρέμφατο του σκοπού (σπάνια)
Εξαρτάται από ρήματα σκόπιμης ενέργειας ή κίνησης (habeo, do, paro, venio κ.ά).

π.χ. Voltisne eamus (eam) **visere**? (Τερέντιος, Phormio 102) [= θέλετε να πάμε να τη δούμε;]

7. Απόλυτο

Δεν εξαρτάται από ρήμα ή άλλη έκφραση. Δηλώνει αγανάκτηση, θαυμασμό, έκπληξη.

π.χ. me miserum! Te ista virtute, fide, humanitate, probitate, in tantas aerumnas propter me **incidisse**! (=Αλίμονο σ' εμένα τον δυστυχή! Εσύ μ' αυτήν την ανδρεία, την πίστη, τη φιλανθρωπία, τη χρηστότητα να έχεις πέσει σε τέτοιες δυστυχίες εξαιτίας μου!)

B) Ειδικό απαρέμφατο

❖ Το **ειδικό απαρέμφατο** μπορεί να βρίσκεται σε κάθε χρόνο. Με ειδικό απαρέμφατο συντάσσονται τα:

- Λεκτικά π.χ. Qui Germanos **esse** praedicabant
- Δοξαστικά π.χ. Existimavit ad se **venire** hominem
- Αισθητικά π.χ. et partem **abesse** sensit
- Γνωστικά π.χ. Scitote decerptam **esse** Carthagine
- Μνήμης / Λήθης π.χ. Mementote rem publicam in discrimine **fuisse**
- Ψυχικού πάθους
- Δείξης / Δήλωσης
- Ρήματα που σημαίνουν «ελπίζω», «υπόσχομαι», «πιστεύω», «μέμφομαι», «απειλώ», «ορκίζομαι».

❖ Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου στην **ετεροπροσωπία** βρίσκεται σε πτώση **αιτιατική**

π.χ. hostes **adventare** audio (= πληροφορούμαι ότι οι εχθροί πλησιάζουν) [hostes: Υποκείμενο του απαρεμφάτου adventare / (ego): Υποκείμενο του ρήματος audio].

❖ Στην **ταυτοπροσωπία** το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου βρίσκεται σε πτώση αιτιατική όταν εξαρτάται από ρήμα ενεργητικό ή αποθετικό (λατινισμός του ειδικού απαρεμφάτου, βλ. επόμενο κεφάλαιο)

π.χ. Respondit ille se **esse** Orcum (= Απάντησε εκείνος ότι ήταν ο Πλούτωνας) [ille: υποκείμενο ρήματος / se: υποκείμενο απαρεμφάτου se (ταυτοπροσωπία)]

ΔΕΥΤΕΡΗ ΚΛΙΣΗ

Η δεύτερη κλίση περιέχει ονόματα αρσενικά, θηλυκά και ουδέτερα.

α) Ουσιαστικά αρσενικά σε: -us (populus -i)

-ius (Ovidius -ii/i)

-er (puer -i, ager, agri)

-ir (vir, viri άτο μοναδικό σε -ir)

β) Ουσιαστικά θηλυκά σε -us. Αυτά είναι τα : i) ονόματα δέντρων, θάμνων, φυτών, ii) ονόματα πόλεων, χωρών, νησιών, προερχόμενα από την Ελληνική, iii) θηλυκά ονόματα προερχόμενα από την Ελληνική.

γ) Ουσιαστικά ουδέτερα σε: -um (bellum, i)

-ium (ingenium, ii/i)

ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ:

Singularis				
Nom.	-us	-er	-er	-um
Gen.	-i	-er-i	-i	-i
Dat.	-o	-er-o	-o	-o
Acc.	-um	-er-um	-um	-um
Voc.	-e	-er	-er	-um
Abl.	-o	-er-o	-o	-o

Pluralis				
Nom.	-i	-er-i	-i	-a
Gen.	-orum	-er-orum	-orum	-orum
Dat.	-is	-er-is	-is	-is
Acc.	-os	-er-os	-os	-a
Voc.	-i	-er-i	-i	-a
Abl.	-is	-er-is	-is	-is

Παραδείγματα ουσιαστικών:

ΑΡΣΕΝΙΚΑ ΣΕ –us

	ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
Όνομ.	domin- us	domin- i
Γενικ.	domin- i	domin- orum
Δοτικ.	domin- o	domin- is
Αιτιατ.	domin- um	domin- os
Κλητικ.	domin- e	domin- i
Αφαιρετ.	domin- o	domin- is

ΑΡΣΕΝΙΚΑ ΣΕ –er

	ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
Όνομ.	puer	pueri
Γενικ.	pueri	puerorum
Δοτικ.	puero	pueris
Αιτιατ.	puerum	pueros
Κλητικ.	puer	pueri
Αφαιρετ.	puero	pueris

	ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
Όνομ.	ager	agri
Γενικ.	agri	agrorum
Δοτικ.	agro	agris
Αιτιατ.	agrum	agros
Κλητικ.	ager	agri
Αφαιρετ.	agro	agris

	ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
Όνομ.	vir	virī
Γενικ.	virī	virōrum
Δοτικ.	viro	virīs
Αιτιατ.	virum	viros
Κλητικ.	vir	virī
Αφαιρετ.	viro	virīs

ΟΥΔΕΤΕΡΑ ΣΕ -um

	ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
Όνομ.	don- um	don-a
Γενικ.	don-i	don- orum
Δοτικ.	don-o	don- is
Αιτιατ.	don- um	don-a
Κλητικ.	don- um	don-a
Αφαιρετ.	don-o	don- is

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Τα δευτερόκλιτα ονόματα αρσενικού γένους σε -er, αρχικά είχαν και αυτά στην ονομαστική του ενικού κατάληξη -us και στην κλητική του ενικού κατάληξη -e: puerus, agrus και puere, agre.

Τις καταλήξεις όμως αυτές τις απέβαλαν και έτσι σχηματίζουν την ονομαστική και την κλητική του ενικού σε -er: puer και ager. Κατά το puer (=παιδί) κλίνονται τα: gener (=γαμπρός), socer (=πεθερός), vesper (=εσπέρα), liberi (=τέκνα) [μόνο πληθυντικός], vir (=ανήρ).

Σε όσα από αυτά τα ονόματα υπήρχε σύμφωνο μπροστά από το r του θέματος τους, αναπτύχθηκε ένα e ανάμεσα στο σύμφωνο και στο r: agr-(ονομ.) > ager. Κατά το ager (=αγρός) κλίνονται τα: liber (=βιβλίο), caper (=τράγος), culter (=μαχαίρι), faber (=σιδηρουργός, κατασκευαστής), aper-apri (=αγριόχοιρος).

2. Τα υπερδισύλλαβα ονόματα που λήγουν σε -ius και -ium σχηματίζουν τη γενική του ενικού σε ii, αλλά και σε i (με συναίρεση): Vergilius – Vergilii και Vergili. Εξαιρούνται τα socius, adversarius, mercenarius, sestertius που σχηματίζουν μόνο τον τύπο -ii: socii, adversarii, mercenarii, sestertii.

3. Τα κύρια ονόματα της Λατινικής που λήγουν σε **-ius** και το όνομα **filius** (=γιος) σχηματίζουν την **κλητική του ενικού σε -i**: fili.
4. Το ουσιαστικό **sestertius** (εκτός από την εξαίρεση της γενικής ενικού) σχηματίζει τη γενική πληθυντικού: sestertiorum **και κυρίως** sestertium.
5. Κλίση του ουσιαστικού **locus-i** και **deus-i**:

Προσοχή: το ουσιαστικό **locus** στον πληθυντικό αριθμό ως αρσενικό έχει τη σημασία «χωρία βιβλίου», **ως ουδέτερο τη σημασία «τόποι, μέρη»**. Είναι **ετερογενές** ουσιαστικό.

locus (=τόπος)	loca (=τόποι) και loci (=χωρία βιβλίων)	
loci	locorum	locorum
loco	locis	locis
locum	loca	locos
loce	loca	loci
loco	locis	locis

Deus	dei/dii/di
Dei	deorum/deum
Deo	deis/diis/dis
Deum	Deos
dive/deus/(dee)	dei/dii/di
Deo	deis/diis/dis

6. Προσοχή στην κλίση των δευτερόκλιτων ελληνικών κύριων ονομάτων που ενσωμάτωσε η Λατινική:

Cepheus	Atreus	Perseus (=Ο Περσέας)
Cephei / (Cepheos)	Atrei / (Atreos)	Persei / (Perseos)
Cepheo / (Cephei)	Atreo / (Atrei)	Perseo / (Persei)
Cepheum / (Cephea) / (Cepheon)	Atreum / (Atrea) / (Atreon)	Perseum / Persea / (Perseon)

Cepheu	Atreu	Perseu
Cepheo	Atreo	Perseo

7. Ορισμένα δευτερόκλιτα ουσιαστικά απαντώνται μόνο στον πληθυντικό αριθμό (Pluralia tantum): arma -orum (τα όπλα), domestici -orum (οι οικιακοί δούλοι), hiberna -orum (τα χειμερινά στρατόπεδα), liberi -orum (τα παιδιά), Nervii -orum κλπ. Αντιθέτως, ορισμένα δευτερόκλιτα ουσιαστικά, όπως το aurum -i και τα κύρια ονόματα, όπως τα Cerheus -i, Silius -ii / -i, Vergilius -ii / -i, Saguntum -i κ.ά., απαντώνται μόνο στον ενικό αριθμό.

8. Ορισμένα δευτερόκλιτα ουσιαστικά αλλάζουν σημασία στον πληθυντικό αριθμό (ετερόσημα ουσιαστικά):

auxilium -ii/i (=βοήθεια) à auxilia -orum (=επικουρικό στράτευμα)

castrum -i (=φρούριο) à castra -orum (=στρατόπεδο)

stipendium -ii/i (=φόρος, εισφορά, στρατιωτικός μισθός) à stipendia -orum (=στρατιωτική θητεία)

frumentum -i (=δημητριακά) à frumenta -orum (=γεννήματα)

supplicium -ii/i (=τιμωρία) à supplicia -orum (=λατρεία)

exilium -ii/i (=εξορία) à exilia -orum (=εξόριστοι)

murus -i (=ο τείχος) à muri -orum (=τα τείχη)

9. Τα ουσιαστικά caelum -i (ουρανός) και catillus -i (το πιάτο) είναι ετερογενή. Το πρώτο στον πληθυντικό γίνεται αρσενικό (caeli -orum) και το δεύτερο ουδέτερο (catilla -orum).

10. Το ουσιαστικό ficus -i (το σύκο) είναι θηλυκό της β' κλίσης. Σχηματίζει όμως τους τύπους σε -us και -u από τη δ' κλίση.

11. Το ουσιαστικό elephantus -i απαντάται και στη γ' κλίση: elepha(n)s -ntis.